

FITXA IDENTIFICATIVA

DADES DE L'ASSIGNATURA

Codi: 36579

Nom: Cinema espanyol clàssic

Cicle: Grau

Crèdits ECTS: 4,5

Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1333 - Grau en Comunicació Audiovisual	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	3	Primer quadrimestre
1333 - Grau en Comunicació Audiovisual	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	4	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1333 - Grau en Comunicació Audiovisual	Complements formatius de caràcter optatiu	OPTATIVA
1333 - Grau en Comunicació Audiovisual	Complements formatius de caràcter optatiu	OPTATIVA

COORDINACIÓ

MESTRE PEREZ ROSANNA

RESUM

Cinema Espanyol Clàssic és una assignatura optativa del Grau en Comunicació Audiovisual.

Estudi dels modes de representació al cinema espanyol com a indústria, institució i discurs, tant des d'una perspectiva teòric-analítica com històrica, des del seu començament fins a 1960.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

No es preveuen altres tipus de requisits.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

-

Capacitat per a actuar defenent una cultura de la pau i respectant els drets fonamentals en els processos de la comunicació, en concret la igualtat entre dones i hòmens en tots els tractaments informatius, interpretatius, sígnicos, dialògics i opinatius de la comunicació.

Capacitat per a buscar, seleccionar, llegir, interpretar i analitzar textos i documents tant escrits com audiovisuals (capacitat analítica, sintètica i crítica) .

Coneixement dels diversos llenguatges, codis i modes de representació propis dels distints mitjans tecnològics i audiovisuals: fotografia, cine, ràdio, televisió, vídeo i imatge electrònica, internet, etc. a través de les seues propostes estètiques i industrials, a més de la seua rellevància social i cultural i la seua evolució al llarg del temps, que haurà de generar la capacitat per a analitzar relats i obres audiovisuals, considerant els missatges icònics com a textos i productes de les condicions sociopolítiques i culturals d'una època històrica determinada.

Conèixer els aspectes socials, històrics, econòmics i culturals dels contextos propis i aliens rellevants.

Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.

Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Que els estudiants manifesten respecte solidari per les diferents persones i pobles del planeta, així com coneixement dels grans corrents culturals en relació amb els valors individuals i col·lectius i respecte pels drets humans.

Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.

Que els estudiants siguen capaços d'obtindre i seleccionar la informació i les fonts rellevants per a la solució de problemes i l'elaboració d'estratègies.

Que els estudiants siguen capaços de treballar en equip, de comunicar les pròpies idees i d'integrar-se en projectes comuns destinats a l'obtenció de resultats.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Qüestions teòriques i epistemològiques. Metodologia per a la història del cinema espanyol

Reflexions al voltant de l'especificitat del cinema espanyol. Formes estètiques pròpies de la cultura espanyola que impregnen el cinema espanyol. Models de cineastes espanyols segons la seua pràctica estètica. Metodologia per a l'anàlisi fílmica.

2. El orígens del cinema a Espanya

L'arribada del cinema a l'Espanya de finals del segle XIX. La societat espanyola en el context internacional de la dècada de 1910. Les transformacions de la indústria i els modes de representació cinematogràfics. La protoindústria fílmica espanyola de la dècada de 1910. Perfil de la producció: temes, gèneres i cineastes.

3. Cinema espanyol narratiu i davantguarda en els anys vint

L'àmbit sociopolític a l'Espanya dels anys vint. Trets discursius cinematogràfics propis de la dècada. La producció cinematogràfica espanyola: intents de consolidació. Realitzadors principals, temes i gèneres. Elements discursius i etapes de les primeres avantguardes cinematogràfiques. Agents de transmissió de l'avantguarda a Espanya.

4. El cinema espanyol de la Segona República

El context sociopolític a l'Espanya dels primers anys trenta. El difícil pas al cinema sonor en la indústria fílmica espanyola. Populisme i adoctrinament al cinema de la Segona República Espanyola. La consolidació industrial: CIFESA i Filmófono.

5. El cinema espanyol de (i durant) la Guerra Civil

La Guerra Civil Espanyola i el seu significat en el context polític internacional. La producció cinematogràfica espanyola durant el període bèl·lic: el cinema anarquista. El cinema dels revoltats contra la República. El cinema afavorit pel govern republicà. El cas de la Hispano Film Produktion.

6. El cinema espanyol durant el franquisme I

Mecanismes de control de l'estat franquista: censura i doblatge. Reconstrucció de l'aparell cinematogràfic. Creació del NO-DO. Estratègies de protecció del cinema espanyol.

7. El cinema espanyol durant el franquisme II

Models genèrico-temàtics en el cinema espanyol dels anys quaranta. La productora CIFESA, raons del seu èxit i pervivència. La productora Suevia Films, una nova manera de fer cinema. Propostes alternatives al cinema dominant.

8. El cinema espanyol durant el franquisme III

La realitat sociopolítica a l'Espanya dels anys cinquanta. Institut d'Investigacions i Experiències Cinematogràfiques (IIEC) i els joves realitzadors. Realisme social en el cinema espanyol. Cinema criminal espanyol i les seues singularitats.

Resultats d'aprenentatge

Estos continguts es plasmaran en els següents resultats d'aprenentatge:

- Conèixer els codis i maneres de representació propis de la comunicació audiovisual.
- Identificar la rellevància social cultural i històrica de les propostes estètiques de les indústries audiovisuals.
- Dur a terme anàlisi de relats i obres audiovisuals.
- Desenvolupar un treball creatiu o d'investigació.
- Actualitzar el coneixement dels camps de la comunicació audiovisual.
- Analitzar la rellevància de la creativitat de les imatges.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	45,00
Total hores	45,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	4,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	30,00
Estudi i treball autònom	30,00
Preparació de classes	3,50
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	67,50

METODOLOGIA DOCENT

Activitats presencials

La docència presencial seguirà les següents metodologies:

- **Lliçó magistral:** metodologia docent centrada en l'exposició oral estructurada per part del professorat, que transmet de manera clara i argumentada els continguts fonamentals de l'assignatura. En el context de Cinema Espanyol Clàssic, no s'entén com un procés unidireccional, sinó com una estratègia que fomenta la participació activa de l'estudiantat mitjançant preguntes, debats guiats i anàlisis col·lectives, especialment a partir de fragments audiovisuals de les pel·lícules de visionat obligatori. Aquesta interacció enriqueix l'aprenentatge, facilita la comprensió dels conceptes clau i estimula el pensament crític.
- **Estudi i anàlisi de casos:** a partir dels continguts conceptuals exposats i comentats per la professora en les classes magistrals, amb el suport d'exemples concrets, l'estudiantat és capaç d'identificar i aplicar aquests conceptes seguint les pautes metodològiques establertes. Aquesta metodologia permet traslladar els marcs teòrics a nous casos d'estudi, fomenta el pensament crític i contribueix al desenvolupament de competències analítiques clau per a la comprensió dels processos semiòtics en contextos culturals i mediàtics.

Activitats no presencials

L'estudiantat desenvoluparà les següents activitats no presencials:

- **Elaboració de treballs individuals:** l'elaboració de treballs individuals segueix els models d'anàlisi utilitzats per la professora a l'aula i es fonamenta en la consulta de bibliografia especialitzada. Això permet a l'estudiantat aplicar de manera autònoma els coneixements adquirits a classe i ampliar la seva comprensió crítica mitjançant el diàleg amb textos acadèmics rellevants. Aquesta pràctica no només reforça la capacitat d'anàlisi i la competència en l'ús d'eines metodològiques específiques, sinó que també afavoreix la incorporació de marcs teòrics sòlids al treball interpretatiu. Aquesta metodologia promou la reflexió personal, el pensament analític i el compromís intel·lectual, elements fonamentals en la formació acadèmica en estudis cinematogràfics.
- **Estudi i treball autònom:** l'estudiantat haurà de preparar la prova final a partir dels apunts preses a classe, els materials proporcionats per la professora i les anàlisis fílmiques desenvolupades a l'aula amb la participació de l'estudiantat. L'ús dels diferents tipus de materials els permet identificar les idees principals, establir relacions entre conceptes fonamentals i ser capaços d'aplicar-los a casos pràctics, cosa que facilita una comprensió més clara i profunda dels continguts. Es podran sol·licitar tutories individuals o en grup per a la resolució de dubtes.
- **Preparació de classes:** Participació de l'alumnat en tutories individuals o en grup per a la resolució de dubtes.

- **Assistència a altres activitats proposades** pel professorat i relacionades amb els continguts de l'assignatura.

Objectius de Desenvolupament Sostenible

Aquesta assignatura té especialment en compte els següents Objectius de Desenvolupament Sostenible:

- **ODS 4. Educació de qualitat**, meta 7: que l'estudiantat adquirisca els coneixements teòrics i pràctics necessaris per a promoure el desenvolupament sostenible, els drets humans, la igualtat de gènere, la promoció d'una cultura de pau i no-violència, la ciutadania mundial i la valoració de la diversitat cultural, i la contribució de la cultura al desenvolupament sostenible.
- **ODS 5. Igualtat de gènere**, meta 1: posar fi a totes les formes de discriminació contra totes les dones i les xiquetes a tot el món.

AVALUACIÓ

El sistema general de qualificacions seguirà el Reglament d'avaluació i qualificació de la Universitat de València per a títols de grau i màster, aprovat pel Consell de Govern el 30 de maig de 2017 (ACGU 108/2017).

Avaluació en la primera convocatòria:

L'avaluació en primera convocatòria es desenvoluparà del següent mode:

- **Prova escrita final (70%).** Presentació d'activitats, esquemes, resums i/o textos proposats (30%). L'examen contindrà quatre preguntes d'extensió mitjana, que requereixen respostes argumentades i ben estructurades. Estes preguntes valoren la capacitat de l'estudiantat per a explicar conceptes clau, definir termes rellevants i aplicar els conceptes teòrics a casos pràctics. Per a superar l'assignatura s'haurà d'haver aprovat l'examen amb un mínim de 5 punts sobre 10. Es pot recuperar en segona convocatòria.
- **Presentació d'activitats, esquemes, resums i/o textos proposats (30%):** el treball individual consistiran en una activitat teoricopràctica realitzada fora de l'aula. L'estudiantat aplicarà els conceptes i metodologies de l'assignatura a casos concrets i a l'anàlisi de textos fílmics no comentats a l'aula. Esta activitat fomenta la capacitat de comprensió i anàlisi, el pensament crític i la capacitat d'estudi dels modes de representació del cinema espanyol clàssic en nous casos d'estudi. Es pot recuperar en segona convocatòria.

Avaluació en la segona convocatòria:

L'avaluació en segona convocatòria mantindrà, si fora el cas, les qualificacions obtingudes en els blocs aprovats en la primera. L'avaluació dels blocs suspesos o no presentats es realitzarà del següent mode:

- **Prova escrita final (70%).** L'examen contindrà quatre preguntes d'extensió mitjana, que requereixen respostes argumentades i ben estructurades. Estes preguntes valoren la capacitat de l'estudiantat per a explicar conceptes clau, definir termes rellevants i aplicar els conceptes teòrics a casos pràctics. Per a superar l'assignatura s'haurà d'haver aprovat l'examen amb un mínim de 5 punts sobre 10.
- **Presentació d'activitats, esquemes, resums i/o textos proposats (30%):** el treball individual consistiran en una activitat teoricopràctica realitzades fora de l'aula. L'estudiantat aplicarà els conceptes i metodologies de l'assignatura a casos concrets i a l'anàlisi de textos fílmics no comentats a l'aula. Esta activitat fomenta a capacitat de comprensió i anàlisi, el pensament crític i la capacitat d'estudi dels modes de representació del cinema espanyol clàssic en nous casos d'estudi.

Observacions

- Tant en l'examen com en la resta de proves, exercicis o treballs escrits s'exigirà correcció ortogràfica i gramatical. Cada falta comportarà una reducció de la qualificació obtinguda, que pot arribar fins al suspens.
- En el cas de comprovar-se plagi en un treball d'avaluació, aquest es podrà puntuar amb la qualificació numèrica de zero, amb independència del procediment disciplinari que es puga incoar i, si escau, de la sanció que siga procedent d'acord amb la legislació vigent.
- L'honestedat intel·lectual és vital en les comunitats acadèmiques, i per a la justa avaluació del treball de l'estudiantat. Tots els treballs presentats en aquest curs han de ser d'autoria original. No s'admetran treballs en els quals es faça ús de col·laboració fraudulenta o la composició amb l'ajuda d'intel·ligència artificial (ChatGPT o altres), excepte si la seua utilització forma part dels continguts de l'assignatura o està autoritzada pel professorat que la imparteix.

BIBLIOGRAFIA

Referències bàsiques

- BENET, Vicente J. (2012). *El cine español. Una historia cultural*. Barcelona, Paidós.
- CASTRO DE PAZ, José Luis (2002). *Un cinema herido. Los turbios años cuarenta en el cine español (1939-1950)*. Barcelona, Paidós.
- DEL REY REGUILLO, Antonia (2005). *Los borrosos años diez. Crónica de un cine ignorado*. Liceus-Eexcelence. 2005. www.liceus.com
- FANÉS, Félix (1989). *El cas Cifesa: vint anys de cine espanyol (1932-1951)*. Valencia, Filmoteca de la Generalitat Valenciana.
- HEREDERO, Carlos F. (1993). *Las huellas del tiempo. Cine español 1951-1961*. Valencia, Filmoteca de la Generalitat Valenciana (IVAECM).
- SÁNCHEZ BIOSCA, Vicente (2006). *Cine y Guerra Civil. Del mito a la memoria*. Madrid, Alianza.

Referències complementàries

- BENET, Vicente y SÁNCHEZ-BIOSCA, Vicente (2013). *La españolada en el cine, Ser españoles: imaginarios nacionalistas del siglo XX*. Barcelona, RBA, pp. 560-591.
- CASTRO DE PAZ, José Luis y CERDÁN, Josetxo (coords.) (2005). *Suevia Films Cesáreo González. Treinta años de cine español*. Xunta de Galicia / Filmoteca Española.
- DEL REY REGUILLO, Antonia (ed.) (2024). *La huella del turismo en un siglo de cine español (1916-2015)*. Madrid: Síntesis. 2ª ed. Ampliada
- FERNÁNDEZ COLORADO, Luis y COUTO CANTERO, Pilar (2001). *La herida de las sombras. El cine español en los años cuarenta*. Madrid, Academia de las Artes y las Ciencias Cinematográficas de España / Asociación Española de Historiadores del Cine.
- GARCÍA DE DUEÑAS, Jesús (2001). *Los estudios cinematográficos españoles*. Madrid, Academia de las Artes y las Ciencias Cinematográficas de España.
- ROMAGUERA i RAMIÓ, Joaquim et al. (coords.) (1991). *Las vanguardias artísticas en la historia del cine español. Actas del III Congreso de la AEHC*, San Sebastián. Filmoteca
- SILES, Begoña OJEDA y HERMIDA.BELLOT, Carolina (eds.) (2025). *Mediterráneo, fiesta y carnaval en el cine de Berlanga*. Valencia: Tirant lo Blanch.
- SÁNCHEZ-BIOSCA, Vicente y TRANCHE, Rafael (2018). *NO-DO: el tiempo y la memoria*. Madrid, Cátedra.
- TALENS, Jenaro (2011). *El ojo tachado*, Madrid, Cátedra.